

آیین نامه اجرایی برنامه حمایت از پایان نامه های کارشناسی ارشد و دکتری (با آخرین اصلاحات)

مقدمه:

با عنایت به بند «ه» ماده ۱۷ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مبنی بر «حمایت مالی از پایان نامه ها و رساله های دانشجویی در راستای ارتقاء بهره وری و حل مشکلات کشور» و توصیه و تاکید استاندار محترم بر تدوین پایان نامه ها به صورت کاربردی در چارچوب توسعه استان و ایجاد ارتباط رشته های دانشگاهی با مسایل، مشکلات، و نیازهای استان و همچنین به منظور استفاده از دانش و توان علمی دانشجویان، اساتید، و گروه های علمی مؤسسات عالی آموزشی و پژوهشی و با توجه به اهداف و ماموریت های دستگاه های اجرایی استان؛ پایان نامه های دانشجویی ارشد و دکتری در حوزه های علوم انسانی و هنر؛ علوم پایه؛ فنی و مهندسی؛ پزشکی و بهداشتی؛ کشاورزی؛ مورد حمایت قرار می گیرد.

دفتر آموزش و پژوهش استانداری قم به منظور تحقق این موضوع مهم آیین نامه ی مورد نیاز را تدوین و پس از تصویب کارگروه پژوهش، فناوری، و تحول اداری ابلاغ کرد. این آیین نامه تا کنون در دو نوبت اصلاح شده است. در سال ۹۲ براساس بازخورهای اخذ شده برای بار سوم آیین نامه اصلاح و به شرح زیر ارائه می گردد.

ماده یک: اصطلاحات و اختصارات

مؤسسه: کلیه دانشگاه ها، پژوهشگاه ها و مراکز عالی آموزشی و پژوهشی دولتی (تحت پوشش وزارت علوم، تحقیقات، و فناوری و یا وزارت بهداشت، درمان، و آموزش پزشکی) و غیردولتی (دانشگاه آزاد اسلامی و غیرانتفاعی های نوع اول) که با مجوز شورای گسترش آموزش عالی مدارک علمی - نه معادل - می دهند.

دانشجو: فردی که بطور رسمی در یکی از مؤسسات در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری مشغول به تحصیل است.

پایان نامه: بخش پژوهشی دوره های کارشناسی ارشد و دکتری است که در قالب ۴ تا ۲۰ واحد درسی ارائه می شود و در راستای نیاز پژوهشی استان قم تدوین می شود.

نیاز پژوهشی: مسائل و مشکلات موجود در حوزه وظایف عمومی و تخصصی و فعالیت های دستگاه های استان قم که وصول به اهداف و ماموریت های دستگاه را به مخاطره می اندازد.

دستگاه: کلیه دستگاه های اجرایی، سازمان ها و شرکت های دولتی و عمومی، و نهادهای انقلاب اسلامی استان قم.

دفاعیه: جلسه ای که دانشجو، پایان نامه خود را در حضور هیات داوران مؤسسه عالی آموزشی و پژوهشی ارائه داده و از آن دفاع می کند. تأیید دفاعیه (و انجام اصلاحات پس از آن) به منزله اتمام پایان نامه در مؤسسه عالی آموزشی و پژوهشی می باشد.

دفتر: دفتر آموزش و پژوهش استانداری قم.

کارگروه: کارگروه، پژوهش، فناوری، و تحول اداری استان قم.

کمیته: کمیته تخصصی پژوهش و فناوری که بر اساس مصوبه ی کارگروه وظایفی را به عهده دارد و دبیرخانه آن در دفتر است.

مجری: یکی از مؤسسات عالی آموزشی و پژوهشی استان است که برنامه حمایت از پایان نامه های ارشد و دکتری را اجرا می نماید.

جلسه گزارش پایانی: گزارش مرحله ی پایانی پایان نامه که دانشجو یافته های خود را در حضور مدیران و کارشناسان دستگاه ها ارائه می دهد. این ارائه باید پس از جلسه دفاعیه و تأیید آن باشد.

دستور العمل اجرایی: دستور العملی است که در بردارنده موارد و نکات تفصیلی و جزئی برای اجرای آیین نامه است و جداگانه تدوین و تصویب می شود.

ماده دو: اهداف طرح

۱. ارتقا سطح دانش و یادگیری سازمانی از طریق کمک به توسعه ارتباط متقابل مؤسسات عالی آموزشی و پژوهشی، دانشجویان، و نظام اداری و اجرایی استان.
 ۲. فعال تر شدن مؤسسات عالی آموزشی و پژوهشی در تحقیقات کاربردی و مورد نیاز دستگاه‌های اجرایی استان و درگیر نمودن آن‌ها با مسائل اجرایی به منظور استفاده بهینه از ظرفیت علمی این مؤسسات در توسعه استان.
 ۳. کمک به ایجاد شرایط و زمینه‌های ارتقاء اعضا هیات علمی مؤسسات عالی آموزشی و پژوهشی از طریق کسب امتیاز ارتقاء علمی به دلیل کمک به رفع مشکلات استان^۱ (مفاد بند الف ماده ۱۶ قانون برنامه پنجم)
 ۴. حمایت از پایان‌نامه‌های ارشد و دکتری دانشجویان مؤسسات عالی آموزشی و پژوهشی با رویکرد به‌کارگیری نتایج و یافته‌های علمی تولید شده در عرصه‌های اداری - اجرایی دستگاه‌ها.
 ۵. تسهیل در تحقق مأموریت‌ها، اهداف، و وظایف (تخصصی - عمومی) دستگاه‌ها از طریق مطالعه و تحقیق در نیازهای پژوهشی دستگاه‌ها با به‌کارگیری توان علمی و پژوهشی دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری و گروه‌ها و اعضای هیات علمی مؤسسات عالی آموزشی و پژوهشی.
- تبصره:** وظایف تخصصی، ناظر به اهداف و مأموریت‌های خاص دستگاه است که ممکن است از اعتبارات ملی یا دستگاهی یا هر دو استفاده شود و وظایف عمومی، به مدیریت اجرایی دستگاه برای افزایش اثر بخشی و کارایی آن معطوف می‌شود.

ماده سه: فرایند

الف - انتخاب و تایید موضوع (عنوان)

۱. دانشجو موضوع (عنوان) پایان‌نامه را به تناسب رشته و مقطع تحصیلی خود و با هماهنگی کارشناس دستگاه ذیربط انتخاب و نامه تاییدیه و کاربرگ تکمیل شده را از دستگاه اخذ و به دفتر ارسال (تحویل) می‌نماید.
- تبصره ۱:** اگر موسسه و نهادهی غیر از دستگاه (تعریف شده در ماده یک)، موضوع پژوهشی که نتایج آن مورد استفاده استان قم (عام المنفعه) باشد اعلام کند و آن مورد قبول کارگروه تخصصی ذیربط باشد، نیاز پژوهشی استانی تلقی می‌شود.
- تبصره ۲:** دستگاه یا کارگروه تخصصی تاییدکننده عنوان پایان‌نامه، ملزم است در صورت تصویب و معرفی، تسهیلات لازم (از قبیل اطلاعات مورد نیاز، مستندات، آمارهای ثبتی و سایر موارد) را در چارچوب قوانین و مقدرات برای دانشجو فراهم کند. همچنین نظارت اجرایی مستمر بر پایان‌نامه مورد حمایت توسط دستگاه الزامی است.
- تبصره ۳:** پایان‌نامه‌هایی که مورد حمایت سازمان‌ها و دستگاه‌های دیگر اعم از دولتی یا خصوصی قرار گرفته‌اند، از شمول این آیین‌نامه خارج بوده و مورد حمایت قرار نخواهند گرفت. در صورت احراز دریافت حمایت از محل دیگر، مطابق ضوابط قانونی عمل خواهد شد.
۲. بررسی و تایید عنوان پایان‌نامه توسط دفتر.

ب - تصویب عنوان پایان‌نامه

۱. مراحل تصویب عنوان در تحصیلات تکمیلی مؤسسه عالی آموزشی و پژوهشی توسط دانشجو انجام می‌شود و دانشجو موظف است تصویر برابر اصل "طرح مصوب شورای تحصیلات تکمیلی" را به ضمیمه یک نامه از طرف آن مؤسسه به دفتر تحویل نماید.

ج - معرفی دانشجو

۱. دفتر برای هر سال حداکثر تا سقف بودجه تعیین شده توسط کارگروه، معرفی‌نامه حمایت صادر خواهد کرد و تاریخ ثبت (تحویل) طرح (پروپوزال) پایان‌نامه مصوب دانشگاه در (به) دفتر، ملاک نوبت برای معرفی خواهد بود.

^۱. در این خصوص تاکنون بازنگری توسط وزارتین علوم، تحقیقات، و فناوری و بهداشت، درمان، و آموزش پزشکی در آیین‌نامه مربوطه انجام نشده است.

۲. دفتر با توجه به رعایت تقدم و تأخر مراحل الف ، ب ، ج فرآیند توسط دانشجو، او را برای دریافت مبلغ حمایتی به مجری معرفی می‌کند. دانشجو حداکثر تا دو ماه پس از صدور معرفی‌نامه فرصت دارد نسبت به عقد قرارداد با مجری و دریافت وجه اقدام نماید. عدم مراجعه در این دامنه زمانی به منزله انصراف از دریافت حمایت تلقی می‌گردد.
۳. تعیین سازوکار و ایجاد ارتباط دانشجوی معرفی شده با استاد راهنما به‌منظور راهنمایی پایان‌نامه در راستای نیاز پژوهشی دستگاه، به عهده مجری است.

ماده چهار: ارائه گزارش کار و تحویل مستندات

مجری، مستندات مربوط (شامل تصاویر صورت جلسه دفاع، تاییدیه استاد راهنما مبنی بر انجام اصلاحات جلسه دفاعیه، تاییدیه دفتر آموزش و پژوهش مبنی بر ارائه گزارش، و ... مربوط به هر دانشجو) به اقدامات انجام شده در هر دوره چهار ماهه را در قالب یک گزارش به دفتر ارسال و پایان‌نامه‌ها و مقالات مربوطه دریافت شده را به دفتر تحویل می‌نماید.

ماده پنج: نحوه اصلاح و تغییر آیین‌نامه

- ۱- موارد پیش‌بینی نشده در آیین‌نامه (و دستورالعمل مربوطه) باید از کمیته استعلام شود و مجری بر اساس پاسخ کمیته عمل خواهد کرد.
- ۲- دفتر گزارش سالانه از اجرای آیین‌نامه را به کارگروه ارائه می‌کند و کارگروه با توجه به گزارش در صورت لزوم و یا با پیشنهاد دفتر، نسبت به اصلاح یا تغییر آیین‌نامه تصمیم‌گیری می‌نماید.

*** این آیین‌نامه در پنج ماده و چهار تبصره توسط دفتر آموزش و پژوهش تدوین شد و در کارگروه تخصصی پژوهش، فناوری، و تحول اداری استان قم به تصویب رسید.**

دستور العمل اجرایی

آیین نامه اجرایی برنامه حمایت از پایان نامه های کارشناسی ارشد و دکتری

مصوب کارگروه تخصصی پژوهش، فناوری، و تحول اداری استان قم

ماده یک: اطلاع رسانی

۱. اطلاع رسانی آیین نامه برنامه حمایت از پایان نامه ها شامل جامعه هدف های زیر است:
 - ۱.۱. دانشجویان تحصیلات تکمیلی مؤسسات استان قم و دانشجویان قمی خارج از استان.
 - ۱.۲. معاونین پژوهشی، رؤسای و اعضای هیات علمی گروه های علمی، و مسوولین دفاتر ارتباط با صنعت مؤسسات استان قم،
 - ۱.۳. مدیران و نمایندگان پژوهشی دستگاه ها.
۲. سازوکارهای اطلاع رسانی و ابزارهای آن شامل مطبوعات، صدا و سیما، استان، پرتال استانداری، پرتال های مؤسسات و دستگاه ها، تابلوهای تبلیغاتی، بنر، پوستر، پیامک، برگزاری همایش ها، و ... می باشد.

ماده دو: اعتبار

۱. اعتبار سالانه حمایت از پایان نامه ها ابتدای هر سال توسط کمیته تعیین و در کارگروه تصویب خواهد شد.
 ۲. پنجاه درصد اعتبار مربوط به پایان نامه های دکتری و پنجاه درصد مربوط به پایان نامه های کارشناسی ارشد می باشد.
- تبصره:** در صورت به حدنصاب نرسیدن متقاضی واجد شرایط در هر مقطع، دفتر می تواند به منظور استفاده کامل از اعتبار تعیین شده، سهم هر مقطع را تغییر دهد.

ماده سه: مبلغ و نحوه پرداخت

۱. با توجه به تعداد واحدهای پایان نامه (بستگی به رشته تحصیلی دارد)، و میزان فعالیتهای تهیه و تدوین پایان نامه (روش تحقیق، شیوه جمع آوری داده ها (کتابخانه ای، میدانی)، تحلیل اطلاعات، و ...)، میزان حمایت مختلف است. بنابراین برای پایان نامه های کارشناسی ارشد از مبلغ ۵.۰۰۰.۰۰۰ تا ۱۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال و برای پایان نامه های دکتری مبلغ ۲۰.۰۰۰.۰۰۰ تا ۳۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال در نظر گرفته می شود. تعیین میزان مبلغ به عهده دفتر می باشد.
۲. مجری پس از اخذ تعهد از دانشجو (تعهدنامه توسط مجری از دانشجو اخذ می شود) طی دو مرحله مبلغ حمایتی را پرداخت می نماید.
۳. پرداخت مرحله اول مبلغ حمایتی (۲۰ درصد)، پس از معرفی دانشجو به مجری و پرداخت مرحله دوم مبلغ حمایتی (۸۰ درصد) پس از جلسه دفاعیه (در موسسه) و ارائه گزارش پایانی (با تاییدیه دفتر) صورت می گیرد. محل ارائه گزارش پایانی ترجیحاً دستگاه متقاضی با حضور نماینده دفتر است؛ در غیر این صورت (عدم توانایی)، دفتر (با حضور نماینده دستگاه متقاضی) محل برگزاری تعیین می گردد.
۴. سهم استاد راهنما ۱۵ درصد مبلغ هر پایان نامه است (جدا از مبلغ سهم دانشجو). مجری باید پس از جلسه دفاعیه و اخذ تاییدیه از استاد راهنما مبنی بر انجام اصلاحات تعیین شده در آن جلسه توسط دانشجو، آن را به استاد راهنما پرداخت نماید.

ماده چهار: تدوین پایان نامه و تسویه نهایی

۱. دانشجو پایان نامه را زیر نظر استاد راهنما و دستگاه معرفی کننده آغاز می کند و با بهره گیری از جدیدترین نظریه ها، نتایج آخرین تحقیقات، بهترین روشهای تحقیق، دقیق ترین و به روزترین اطلاعات و آمار ثبتی، و ... تحقیقاتش را اجرا و گزارش فصول پایان نامه را تدوین می کند.

۲. مدت زمان تدوین پایان نامه با تایید استاد راهنما (و مشاور) برای دانشجویان ارشد حداکثر یک سال و برای دانشجویان دکتری حداکثر ۲ سال از تاریخ تصویب عنوان می باشد.
۳. دانشجو پس از دفاع پایان نامه تصویر برابر اصل شده‌ی صورتجلسه دفاع را به همراه دو نسخه کامل مکتوب و لوح فشرده پایان نامه (دارای مهر درجه و امتیاز) و یک مقاله مکتوب و لوح فشرده آن را به مجری تحویل می دهد (ذکر نام دفتر به عنوان دستگاه حمایت کننده در پایان نامه و مقاله الزامی است).
۴. ارائه گزارش پایانی رساله (پایان نامه) کارشناسی ارشد در دستگاه (یا دفتر) و با حضور کارشناسان و مدیران دستگاه معرفی کننده و ارائه گزارش پایانی رساله دکتری در دفتر (یا دستگاه) با حضور کارشناسان و مدیران دستگاه معرفی کننده و دستگاه های ذیربط برگزار می گردد.
۵. صورت جلسه گزارش پایانی مقطع کارشناسی ارشد در دستگاه معرفی کننده تهیه و صورت جلسه گزارش پایانی مقطع دکتری در دفتر تهیه و دانشجو آن را دریافت می کند.
- تبصره: جلسه گزارش پایانی (در دستگاه یا دفتر) پس از جلسه دفاعیه برگزار خواهد شد. ارائه صورت جلسه گزارش پایانی در هنگام دریافت مبلغ حمایتی (مرحله دوم) توسط دانشجو ضروری است.
۶. در صورتی که نمره دانشجو در پایان نامه کارشناسی ارشد کمتر از ۱۶/۵ (از ۲۰) یا معادل آن و در پایان نامه دکتری کمتر از ۱۷/۵ (از ۲۰) یا معادل آن باشد مرحله دوم حمایت به دانشجو تعلق نمی گیرد.

*** این دستورالعمل در چهار ماده و دو تبصره توسط دفتر آموزش و پژوهش تدوین شد و در کارگروه تخصصی پژوهش، فناوری، و تحول اداری استان قم به تصویب رسید.**